

Motion till riksdagen 2023/24:2427

av Mikael Oscarsson (KD)

Valfrihet för småbarnsföräldrar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka valfriheten för småbarnsföräldrar genom att utreda om barnomsorgspengen också ska gälla för vård av egna barn alternativt förlänga föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns mycket forskning som visar att en god kontakt mellan barn och föräldrar, under framför allt de första tre åren i ett barns liv, är det som är allra viktigast. Det är av stor betydelse för hur ett barns känsla av trygghet och säkerhet utvecklas och hur man senare i livet klarar av att knyta an till andra i sin omgivning. Två regeringar som Kristdemokraterna medverkat i har infört ett vårdnadsbidrag, ett stöd som Socialdemokraterna sedan snabbt avskaffat när de kommit tillbaka till makten.

Vårdnadsbidraget infördes 2008 och möjliggjorde för föräldrar att själva bestämma om barnomsorgen under barnets 3 första år. Föräldrarna kunde välja att vara hemma själva med barnen eller att arbeta och låta exempelvis mor- eller farföräldrar hjälpa till med barnomsorgen. Av statistik från 2013 framgår att vårdnadsbidraget då fanns i 4 av 10 kommuner.

Om vi lyfter blicken och tittar på Norden ser vi att det är Sverige som idag är det udda exemplet.

I Finland, Norge och Danmark finns generösa former av stöd för barnomsorg för de föräldrar som vill vara hemma med sina barn till 3 års ålder. I Finland upp till 3 års ålder och med ett maxbelopp på 564 euro/månad (6 200 SEK), dessutom med möjlighet till ett inkomstprövat tillägg på 202 euro/månad (2 200 SEK) och ett kommunalt tillägg. Norge är det kortare, upp till 2 års ålder och max 11 månader, men generellt högre: 7 500 NOK/mån (7 100 SEK). I Danmark ligger beslutsrätten hos kommunerna, som även beslutar om storlek och ålder. Enligt principen om kommunalt självstyre borde detsamma gälla i Sverige. Taket i Danmark är generöst satt på 19 700 DKK/månad (29 000 SEK).

I Norge är 3 av 10 barn i åldern 1–2 år hemma med vårdnadsbidrag. I Finland är 50 procent av alla barn under 3 år hemma med vårdnadsbidrag. Det finns tydliga regler som styr om man kan få ta del av dessa stöd. I Norge ska mottagaren exempelvis ha 5 års medlemskap i folkförsäkringen (vilket kräver laglig uppehållsrätt i Norge) och i Danmark ska han eller hon ha bott i landet 7 av de 8 senaste åren.

Vad kostar barnomsorgen i Sverige? Enligt riksdagens utredningstjänst uppgår kommunernas genomsnittliga kostnad per förskoleplats till 149 600 kronor, efter avdrag för familjens avgift (11 600 kronor) och statens kompensation för maxtaxan (4 200 kronor). Per månad motsvarar det ett ”förskolebidrag” på 12 466 kronor/barn. Det finns olika sätt att ge föräldrar möjlighet till mer tid med sina barn. Ett sätt är att bygga ut föräldraförsäkringen. Ett annat sätt är att låta barnomsorgspengen också gälla för vård av egna barn.

Det är dags att bryta kräftgången för familjens valfrihet i Sverige och i stället utveckla möjligheterna för föräldrar att själva bestämma över barnomsorgen under de tidiga uppväxtåren. Småbarnsåren går inte i repris.

Mikael Oscarsson (KD)